

A lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény a szerkesztőség nevére küldendő.

Kiadóhivatal:

Strausz Sándor könyvkereskedése. Ide küldendők az előfizetési díjak, nyiltterek és hirdetések.

Telefon szám 34.

MURAKÖZ

magyar és horvát nyelven megjelenő társadalmi, ismeretterjesztő és szépirodalmi hetilap.

Megjelenik hetenkint egyszer: vasárnap.

Előfizetési árak:

Egész évre 8 kor.
Fél évre 4 kor.
Negyed évre 2 kor.
Egyes szám ára 20 fillér.

Hirdetések jutányosan számíttatnak.

NYílttér pótlóára 50 fillér.

Feladó szerkesztő:
ZRÍNYI KÁROLY.

Főszerkesztő:
MARGITAI JÓZSEF.

Kiadó és lapnaptudós:
STRAUSZ SÁNDOR.

A Csáktornya Vidéki Gazdakör évi közgyűlése.

A Csáktornya Vidéki Gazdakör f. hó 21-én délután 5 órakor tartotta évi rendes közgyűlést Csáktornyan, a község háza tanácstermében.

Mesterich Aladár tisztartó melegen üdvözölte a szép számban megjelent tagokat s a közgyűlést határozatképesnek jelentette ki. A jegyzőkönyv hitelesítésére Dénes Béla és Löwensohn Miksa választmányi tagokat kérte föl. Az üresedésben lévő titkári állásra Besztercey Gábor tanítóképzői gazdasági szaktanár, a pénztárnoki állásra Strausz Miksa választattak meg egyhanglagon.

Ezután Viasz Nándor járási m. kir. állatorvos, a gazdakör jegyzője ismertette a gazdakör első évi működését és munkaprogramját, amely következőképp hangzik:

Tisztelt Közgyűlés!

Csáktornya vidéke mezőgazdasági állapotának előbbrehaladását, főleg pedig a kisgazdák anyagi boldogulását, szívükön viselő emberek vágya, törekvése már évekkel ezelőtt az volt, hogy a járás kisgazdái egy testületbe tömörítve: az egyesülésben rejlő erő kisgazdáink javára kihasználható legyen.

E nemesen gondolkodó emberek álma 1909. évi június hó 20-án a Csáktornya Vidéki Gazdakörnek 350 rendes taggal történt megalakulásával valósággá vált.

A már megalakult gazdakör elnöksége a kör alapszabályait az előjáró m. kir. földművelésügyi miniszterhez felterjesztvén: azokat a Miniszter Úr Öngymellőssége 1909. évi december hó 22-én 115788/VIII B. szám alatt kelt magas rendeletével jóváhagyólag tudomásul vette s ennek megtörténtével a gazdakör igazgatóválasztmányja a cselekvés terére lépett, megkezdvén a tagok anyagi jólétének s az okszerű gazdálkodásnak előbbre vitelét célzó munkáját.

Az év, melynek eredményéről most beszámolni szerencsénk van, az első év tehát körünk életében s így bár arról — eltekintve a kör megalakulásától, — túl nagy jelentőségű dolgot nem is jegyezhetünk fel, mégis figyelembe véve kisgazdársainknak konzervatívizmusából eredő túlzott óvatosságát: a tisztviselői kar a jövőben vette ama reménységgel, hogy sikerülend tagjaink bizalmát fokozottabb mértékben megnyerni, — nyugodtan tekinthet vissza elmúlt évi működésére.

A kör vezetősége súlyt helyezett né-

pünk gazdasági oktatására s a hozzáfordult kisgazdákat szép számban látta el kimerítő gazdasági tanácsokkal.

Tekintve azon mindenki által első tekintetre könnyen felfogható anyagi előnyt, mely a gazdaságainknak szükséges dolgok együttes és közvetlők nélküli beszerzésében rejlik: az igazgatóválasztmány: korpa, műtrágyák, továbbá vetőmagvak jutányos áron való beszerzését és kiosztását tervezte, azonban a két előbbi cikknel sajnosan tapasztalta kisgazdáink teljes vonakodását, míg az utóbbinál tudniillik a lakarmány vetőmag beszerzésénél találkozott ugyan némi érdeklődéssel, de a kiosztott magvak mennyisége, melyek pedig a jó vetőmag jellegét minden tekintetben kiváló mértékben magukon viselik: alig haladt meg néhány métermázsát. Azonban reméljük, hogy a törekvő gazdátársaink által elvetett magvak terméseiben mutatkozó eredmény többi tagtársainkat is felbátorítandja a beszerzés eme hasznos módjára.

Ugyancsak fentebből kiindulva a kör gazdasági gépekből állandó raktárt tart, hol tagjaink a különféle gazdasági gépeket és eszközöket: fogasborona, ekék, kapálógépek, darálók, szecska-vágók, tengeriszárítógépeket stb. a szokottnál jutányosabb áron szerezhetik be.

Gazdátársaink közül kevesen vették igénybe sajnos ezen előnyöket is, bár igen üdvös dolog volna, különösen a lakarmány-előkészítő gépek (darálók, szecska-vágók stb.) valamint — tekintve a vidékünkön divó kapásövénnyek nagymérvű termelését: a kapálógépek beszerzése, melyeknek fokozottabb használatával gazdátársaink igen szép anyagi előnyökhöz juthatnának a termelésnek illetően való olcsóbbá tétele folytán.

A gazdasági gépek tartására Zrínyi Károly tanítóképző-intézeti igazgató úr volt szives a tanítóképzőben megfelelő helyiséget adni.

Az igazgatóválasztmány a vidék állattenyésztésének fejlesztésére törekedve s látva azt, hogy a kisgazdáink kezén lévő baromfi állomány nagyrészt javításra szorult: a kör tagjai között nemes baromfiakat osztott ki, cserébe a gyöngébb minőségű eddigi baromfiakért. Kiosztásra került: 150 drb. sárga orpington kakas, 40 drb. pekinai gácsér és 10 drb. emdeni gunár.

A sertésenyésztés emelése szempontjából sikerült a körnek a m. kir. földművelésügyi Miniszter Ur Öngymellősségától

100 darab yorkshirei tenyésztésnek a kör tagjai részére leendő beszerzését 30% árkedvezménnyel kieszközölni, mely tény eltekintve az ebből eredő későbbi nagymérvű haszonlót, mely a tenyésztés során a gazdákra hár: molni fog: az előjegyzésben résztvevő tagoknak körülbelül 2—3000 K momentán hasznót fog jelenteni. Eddig 50 drb. igen jutányos árral és a kisgazdák teljes melegegedésére — kiosztatott; a hátralévő 50 darab október hónapban érkezik és kerül kiosztásra.

A kör működésére bémítolag hat az, hogy igen kevés pénz áll rendelkezésére s ezért a m. kir. földművelésügyi Miniszter Úr Öngymellősségéhez anyagi segélyért folyamodott, mely kérvény ugyan, még a közbejött törvényen kívüli állapot folytán nem nyert elintéztet, de alapos reményünk van, hogy meghallgatást nyer.

Ezekben voltunk bátor az elmúlt év eredményeiről rövidesen beszámolni.

Ami pedig a jövő évi működési programunkat illeti, célunk:

1. Népünk gazdasági oktatását s a gazda ifjúság szellemi és erkölcsi nevelését magyar és horvát nyelven kiadandó népszerű hasznos füzetek kiosztásával a kör vagyoni viszonyaihoz mérten előmozdítani s ugyanezen célból feltölőgé ségelyével szemléltető előadásokat tartani.

2. Hogy gazdátársaink személyesen meggyőződjenek arról, miszerint a társulások és az újabb gazdasági elvek, magunkévá tételevel és gyakorlati kivitelével mily szép és anyagi jólétüket biztosító munkát lehet kifejtetni másutt is és itt is hogy gyakorlati ismereteiket gyarapítsák: a kör jövőre kirándulásokkal tervez, melyeken mintaszerűen kezel, okszerűen vezetett gazdaságokat loznak körünk tagjai meglekinteni.

3. A növénytermelésnek jó vetőmagvaknak, valamint műtrágyáknak jutányos beszerzése által leendő fejlesztése épűgy terve a kör vezetőségének, mint az állattenyésztésnek a már megkezdett módon s minden elérhető eszközzel leendő támogatása.

4. Mithogy a gazdakör rendes irodahelyiséggel nem rendelkezik és a m. kir. tanítóképzőben lévő ideiglenes raktárhelyiség nehezen hozzáférhetőnek bizonyult, elengedhetetlen szükségesnek látszik, egy alkalmas iroda és raktárhelyiség kibérlése. E célból az elnökség megfelelő lelyiség kibérlését tervezi.

5. A gazdakör minden rendelkez-

Ne tétovázzzék, ha fáj a feje,

:: hanem használjon azonnal ::

Beretvás-pastillát

amely 10 perc alatt a legmakacsabb migráint és fejfájást elmulasztja. Orvosok által ajánlva.
Ára 120. — Kapható minden gyógyszerárban.
Készíti Beretvás Tamás
gyógyszerész Kispesztén. 3 dobozal
ingyen postai szállítással. 637 48—52

sére álló eszközzel oda fog hatni, hogy a kisgyerekeket a tenyészanyag ellecserelésétől visszatartsa és az ideai rendkívüli kedvező takarmánytermés révén az állatállományát szaporítsa.

Végül az ujonnan megválasztott pénztárnok, aki szíveségből már több mint fél éve végezte a pénztárnoki teendőket, megtartotta pénztárnoki jelentését, amelyet a közgyűlés rendben találván, egyhangulag el fogadott.

Ezzel a tárgysorozat befejeződve, elnök a közgyűlést befejezettnek nyilvánította.

— **Miniszeri rendelet.** Miután ismétellen előfordult, hogy a mézárások és marhakereskedők a szarvasmarháknak más községekben lakóhelyükre való bevitelét, nemkülönb a ragadós száj- és körömfájás megállapítása esetén leendő intézkedések tárgyában kiadott rendelet ellenére a községi előjárásoknál nem jelentették be, az ilyen szarvasmarhákat nem elkülönítve bocsátottak legelőre s a bevittől számított 8 napon át nem elkülönítve helyezték el, hanem azonnal közös csordába hajtották s így a betegséget esetleg behurcolták, a földművelésügyi kormány 91200 sz. a. rendeletet tett közzé, hogy a törvényhatóságok, illetőleg a községek a ragadós állatbetegségek, de főleg a ragadós száj- és közös fájás, széthurcolásának megakadályozása érdekében haladéktalanul intézkedjenek, hogy végrehajtsanak, illetőleg hogy azok fogantatásának tekintetében a mézárásokat, marhakereskedőket és marhahálókat ellenőrizték.

K Ü L Ö N F É L É K.

Göcseji nóta.

*Ha jaz kanász megszomjazik nyeke hu,
Ogy csöpet se gondokgyik nyeke hu.
Fére vágja-jaz kalapját nyeke hu,
Mogissza jaz malac árát nyeke hu.*

*Hallod-e te füstös cigány nyeke hu,
Húzzad, húzzad az én nótam nyeke hu.
Aki meghal, eltemetik nyeke hu,
Aki meg él, velem iszik nyeke hu*

*Koca, malac, disznó, ártány nyeke hu,
Ahnun jön már a vén sárkány nyeke hu.
Éhes társam édes anyja nyeke hu,
Csapja meg az istennilya nyeke hu.*

Göndör Aurél.

— **A király köszönete.** Ötélése a király a hivatalos lap egyik közlése szerint, a 80-ik születésnapjára emlékező alkalmából, a következő kéziratot intézte gróf Khuen Héderváry Károly miniszterelnökhez:

Kedves gróf Khuen Héderváry!

Születésnem nyolcvanadik évfordulója alkalmából országaim minden részéből számtalan szerencsekívánatot és hű ragaszkodás bizonyítékát vettem, amelyek összes népeimért egyformán melegen dobogó szívvel mélyen meghatván, igaz örömmel töltöttek el és amelyből újabb erőt merítettem a jövőre is.

Hosszu életem alatt az Égtől nyújtott oltalom és támogatásért mélyen érzett hálámmal forró imáim szállnak fel a Mindenhatóhoz, hogy államaim összes lakosága javának szentelt működéseimtől a jövőben se vonja meg szent áldását.

Mindenkinek, aki e napokban Rólam szeretettel emlékezett, szívem mélyéből mondok köszönetet és megbízom Önt, hogy ezt közhírré tegye.

Kélt Bad-Ischben, 1910 évi aug. 21-ikén.

Ferencz József s. k.

Gróf Khuen-Héderváry Károly s. k.

— **Szent István napi ájtatosságok.** A nemzeti ünnepet Csáktornyan is megünnepelelték. Itt-ott egy-egy zászló külsőleg is elárulta, hogy a magyarság első királyának ünnepét üli. Legkiemelkedőbb mozzanata ez ünnepelésnek a d. e. 11 órai szent mise volt, melyen Róbert atya celebrálta. Jól esik ezúttal is azt a kifogástalan hazafiságot konstatálni, melyet a mostani zárdafőnök alatt a helybeli szerzetesek minden egyes alkalommal tanusítanak. Legyen akár okt. 6-áról, vagy március 15-ikéről szó, a templom az ünnepelés előtt nem zárkózik el. Így lett most is. Az asszisztenciával megtartott mise csak növelte az ájtatosságot, mely a misén jelen volt hivatalos és nem hivatalos közönséget áthatotta. A hitszónok, Varga Wolfgang hit-tanár, is nagy hatással fejtegette azokat az érdemeket, melyeket a keresztényhit terjesztésével a hazafiság öregbítése körül Szent István szerzett. Intette a jelenvoltagek, hogy hazafiságban és vallásosságban kitalólk legyenek, hogy az egységet a nemzetben Szent István szellemében megteremtsük. A szent beszéd a jelenvoltagekra nagy hatással volt. A mise befejeztével a Himmusz énekelte az ájtatos közönség.

— **Cimadományozás.** A király a földművelésügyi miniszter előterjesztésére Károly Rezső dr. gazdasági akadémiai rendes tanárnak a gazdasági akadémiai igazgatói címet és jellegű adományozta.

— **Iskolai értesítés.** A csáktornyai m. kir. állami polgári fiú- és leányiskolában az 1910—1911. tanévre szóló beiratások szept. 1, 2, 3 és 5-én d. e. 8—12-órúig az iskola tanári termében eszközöltetnek. A javítóvizsgálatok szept. 1-én d. u. 2 órakor tartanak, a tantervkülönbözeti vizsgálatok pedig 2-án lesznek. A tanévet megnyitó ünnepélyes intézszelet (Veni Sankte) szept. 6-án d. e. 9 órakor tartatik, a rendes tanítás pedig szept. 7-én kezdődik. Beiratáskor a tanulók szülei, vagy azok helyettesei kíséretében tartoznak megjelenni s bizonyítványukat az igazgatónak bemutatni. Azon tanulók pedig, akik először iratkoznak be az intézszeletbe, a beiratásnál keresztlevelet (születési bizonyítványt) s az ujrallási bizonyítványukat is bemutatni tartoznak. A tanulók tandíj, beiratási-díj, értesítő, kirándulási-alap és nyugdíjállulék tejében összesen 12 K 30 fillért fizetnek. Vagyontalan szülők gyermekei, kik jó magaviseletűek, a tandíjfizetés alól fölmentetnek, ezek kérvényeiket a kir. tanfelügyelő úrhoz címzve iskolai és szegény-ségi bizonyítvánnyal felszerelve beiratás alkalmával az igazgatóhoz tartoznak benyújtani. Csáktornya, 1910. augusztus 25-én. Pataky Kálmán polg. isk. igazgató.

— **Áthelyezés.** Ötélése a király Tüskés Dezső dr. alsórendvái kir. járásbíró, kir. törvényszéki bírói minőségben, a zalaegerszegi kir. törvényszékhez saját kérelmére áthelyezte.

— **Megyei közgyűlés.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága jövő hó 12-én rendes közgyűlést tart, melyen az 1911. évi háztartási költségvetést tárgyalják meg s egyéb ügyeket, melyeket a szept. 6-ki állandó választmányi gyűlés állapít meg. Tegnapi rendkívüli közgyűlés is volt Zalaegerszegen a Zalaegerszeg és Nagykanizsa rendezett tanácsú városok részére kiadott államsegély felosztása tárgyában a városok részéről hozott véghatározatok ügyében.

— **Új tanodai bizottság.** Csáktornya város képviselőtestülete folyó hóban tartott gyűlése alkalmával, az iparostanonc-iskolák szervezetéből kifolyó rendelkezések értelmé-

ben, az iparostanonc bizottságba: Gráner Miksa, Hirschmann Leo, Horváth Pál, Ivacsics Ignác, Pruszcák Alajos és Rosenberg Rezső községi képviselőket választotta.

— **Beiratások.** A helybeli iparostanonc-iskolában az iparos- és kereskedő-tanoncok beiratása szept. 1—4-ik napjára tűzelt ki. A beiratások az első három napon d. u. 5—7-ig történnek, vasárnap d. u. 2—4-ig. Figyelmeztetnek a gazdákat, hogy ezen napokon tanoncokat annál is inkább irassák be, mert a később beiratkozók gazdái szigorú büntetésben részesülnek. A beiratásnak azért is kell ezeken a napokon megtörténnie, mert a beiratkozás eredményéről már szeptember 6-án jelentést tartozik tenni az iskola igazgatóságára. — A helybeli áll. tanítóképző-intézet gyak. iskoláiban a f. tanévi beiratások 2 és 3-án történnek a gyakorlati iskola két helyiségében d. e. 9—12 óráig.

— **Utóállítások.** A honvédelmi miniszter rendelete szerint a szokásos utóállításokat az idén, a fősorozások miatt, csak október 5-től kezdve eszközlik.

— **Gyászhir.** Csáktornya társadalmának egyik rokonszenves tagja, Kemény Jákó, hosszas szenvedés után, életének 41-ik évében, 14 évi házasság után meghalt. Kemény Jákó Wollák Rezső helybeli ügyvédnek éveken keresztül tevékeny irodavezetője, volt s mint ilyen tisztességével, szorgalmával és páratlan becsületességével főnökének bizalmát és szeretetét a legnagyobb mértékben kiérdemelte. Az izraelita hitközségnek is igen sokáig buzgó titkára volt. Felesége és 3 gyermeke siratják a legjobb férjét s a legszeretőbb apát. Temetése d. u. 4 órakor lesz. Nyugodjék békében!

— **A postatarifa emelkedése.** A kereskedelmi kormány a postai alkalmazottak fizetésjavítása elől már többé ki nem térhelvén, mindenfelé keres leécszelet, hogy azt a költségvetés szűk kereteinek nagyobb igénybe vétele nélkül megvalósíthassa. Ezért egyfelől a posta taritáját emeli s a lényeges kiadási többlet egy részét magával a közönséggel fizeteti meg ép úgy, mint ahogy ezt a délvásut igazgatósága tette, amikor a délvásut tisztviselőinek fizetésjavításáról volt szó. Így most azt tervezi a kormány, hogy a helybeli portó árát 6 fillérről 10-re emelje. Valamint a nyomtatványok portóját is emelni szándékozik. Itt a 2 filléres portó eddig 20 grammig szólt, ezentúl 15 gramm után már nagyobb lesz a díjtétel.

— **Kirendelt koleraorvosok.** Miután a kolerajárvány nemcsak Oroszország felől, de Románia és Olaszország felől is fenyegeti országunk határait, a belügyminiszter utasította az összes közigazgatási hatóságokat az óvintézkedések megtételére. A maga részéről is intézkedett, hogy a kolera elleni védekezés szempontjából előírt rendszabályok végrehajtását ellenőriztesse. Ez okból a veszélyeztetett helyekre 5 orvost küldött ki, mint ellenőrző orvosokat. A Zimonytól Csáktornyáig terjedő határ területére Kaiser Károly dr-t bízta meg az ellenőrzéssel.

— **Egy tűzoltóparancsnok ünnepése.** A nagykanizsai tűzoltó egyesületnek ünnepe volt e hó 20-án, amikor elnökének, Knortzer Györgynek, az egyesület élén való parancsnokságának 30-ik évfordulóját ünnepelte. Az ünnepélyből a vármegye tűzoltósága is kivette a részét — közgyűlés keretében. A csáktornyai önkéntes tűzoltókat Fejér Jenő parancsnok, Polesinszky Emil oktatónál s Dénes Béla egyleti pénztáros személyében 3-as küldöttség képviselte. Az ünnepély fényes keretben folyt le. Nemcsak szavakkal dícsérték Knortzer érdemeit, de ajándékban

is részesítették: nagykanizsai pályatársai életnagyságu arcképével és egy ezüst csakánnyal fejezték ki parancsnokuk iránt tartozó elismerésüket. A közgyűlést bankett követte s este fáklyásmenet és szertnád rendezték be a kegyeletes ünnepélyt.

— **Halálozás.** Bellatincnak halottja van. Dr. Messer Samu körorvos a múlt héten 77 éves korában meghalt. Messer dr. hosszú ideig a bellatinci gróf Zichy-féle uradalomnak is orvosa volt. A boldogult egyike volt a vármegye legjobb s fiatalabb éveiben legkeresettebb orvosainak. De Messer dr. legfőbb képessége humánus szíve volt, melyből kifolyólag mindendör hű támogatója és pártfogója volt a szegény, elhagyatott embereknek, kik jótékonyágát vallásfelekezeti különbség nélkül élvezték. Temetése is népszerűségének felelt meg. Nemcsak a bellatinciak, de messze vidékről is sokan jelentek meg azon, köztük maga gróf Zichy Ágost, volt fiumei kormányzó is. Nyugodjék békében!

— **Felhívás.** A helybeli határrendőrségi kirendeltség mint rendőrhatalóság felhívja a csáktornyai határszéli járás lakóit, hogy a kolera járvány terjedésének megakadályozásához az által is nyújtson segédkezel, hogy a járás bármely területén megszállt külföldi érkezését azonnal jelentse be a helyhatóságának. A törvény értelmében 24 óra alatt kell bejelenteni a külföldit; aki a kolera járványos vidékről érkezett külföldit ezen idő alatt be nem jelenti, az ellen a törvényben megállapított büntetési tétel maximumát lesz kénytelen fenntervezett hatóság alkalmazni.

— **A Balaton szezonja.** Hogy a Balaton-kultusz, mennyire fejlődik fényes bizonyossága a Balneológiai Egyesület kimutatása, melynek számai öröndetesen beszámolnak arról a tömeges fürdőzőről, kik a Balaton fürdőit felkeresték. Eszerint a 27 tőpartú fürdőnek összesen 43565 látogatója volt, 1204-el több, mint az előző évben. Ebből az öröndetes számból Almádrá 1608, Balatonberényre 2307, Balatonföldvárra 1414, Balatonfüredre 5713, Keszthelyre 8679, Siófokra 14571 részben állandó, részben ideiglenes fürdővendég jutott.

— **A tihanyi visszhang visszaszerzése.** A tihanyi visszhang idők múltával a templom körüli építkezések miatt tudvalevőleg nagyon sokat vesztett szépségéből és erősségéből. A Balatoni Szövetség szakvéleményt kért Schuller Alajos dr. műgyemati tanártól arra nézve, miként lehetne a bajon segíteni s a híres visszhang régi szépségét megszerezni. A tudós tanár véleményét most közli a szövetség hivatalos folyóirata, a Balatonon. Az érdekes vélemény szerint magasabb hallóhely létesítésével s a templom körüli fák ritkításával lehetne elérni nemcsak a régi szépség visszhangot, — hanem a régi-nél még erősebbet. A Balatoni Szövetség legközelebb foglalkozik a vélemény gyakorlati keresztülvitelének kérdésével.

— **Parancsörtizti lovaglás.** A Jarslauban elrendelt lózárlat miatt a június hónapra kiírt parancsörtizti lovaglást a tiszti lovar-egylet nem Jarslauban, hanem Csáktornyán fogja megtartani, még pedig október elsején és esetleg másodikkán az eredeti proposíciók mellett. A nevezések szeptember 15-ig küldendők be a vasadi 5. ulánus ezred parancsnokságához, amely az elhelyezésről és az élelmezésről gondoskodik és esetleges tudakozásokra felvilágosítással szolgál. A menettelevezés kiállításáról szóló engedélyt szeptember hó folyamán fogják közlenni.

— **Kánikula.** Az idei szeszélyes időjárás, mely alaposan áprilist járattól az idén velünk s pusztított villt végre gabonában, gyümölcsben egyaránt: augusztus derekán építógást állott. Akkorra volt a hőség nálunk, akár Afrikában. Nem egyesekben mi vezűlünk hőség dolgában az országban Augusztus 19 és 22-ike között a hőmérő maximuma állandóan 30°-on fölül volt az árnyékban, a legnagyobb rekordot aug. 22-én érték el, amikor 33.7°ot mutatott a higany Celsius szerint. Árnyékban ugyanakkor 42°-ot jelzett a hőmérő. Már következő nap maximum épen 10°-kal süllyedt s az előtte való napok abnormális hősege után előkerültek, hogy náthára ne tegyünk szert — a felsőkabátok. Azóta normális az időjárás.

— **Dr. Wolf Béla** betegsegélyző-egyesületi orvos ezúton és ismételtén értesíti a lakókat, hogy járó betegek részére csak délelőtt 8-tól negyed 10-ig rendel.

— **Ulánusaink gyakorlaton.** Ulánusaink e hó 19-én indultak útra Károlyváros felé, ahol a többi gyakorlatozó katonasággal első találkozójuk volt. Innen tovább indultak, hogy a megszabott hadgyakorlatok összes neimeit végigcsinálják.

— **Zárt edényben való italárúsítás.** Aki nek zárt edényekben való italárúsítási (ismét-elárúsítási) engedélye van, az csak az esetben árusíthat égetelt szeszes italokat hordókban is, ha a szeszes italok árusítása a főüzletet képezi. De ezen engedélyek alapján azonban még ez esetben sem árusíthatja az égetelt szeszes italokat nagyban. Az elárúsítás tehát a szesz és közönséges palinkánál 100 literen alul, a finomabb égetelt szeszes italoknál pedig 25 literen alul történhetik csak. Kétségtelen, hogy a szesz és égetelt szeszes italokat csak az esetben árusíthatja, ha ezen szeszes ital az engedélyben benfoglaltatik.

— **A szálló- és gyümölcstermés kilátásai.** Most minden kétségen felül megállapítható, hogy az idén gyenge szüretünk lesz. Ez az időjárás olyan abnormális volt, hogy az eddig sohasem tapasztalt mérvben fellépett peronoszpora ellen igazán eredményes védekezés alig volt lehetséges. Ez a veszedelmes ellenség, valamint a jég, a sok eső (különösen virágzás idején) és a zivatarok 55—60%-kal csökkentették a termést s tehát körülbelül olyan gyenge évünk lesz, mint amilyen a tavalyi volt. A gyenge terméskilátások folytán persze megelégnünk a bor-üzlet és a borárak erősen felszálltak. Erre hatással volt az a tény is, hogy Ausztriának is igen gyenge éve van az idén és így az osztrák borkereskedők siettek nálunk bevásárlásokat csinálni.

— **Belefutott a Murába.** A Mura ismét áldozatot követelt. Bottornyánál az átkelő kompon történt a szerencsétlenség, mely Merdvics Lukács gazda 8 éves kis fiát adta át a Mura hideg hullámainak. A szerencsétlenség okozója a révész volt, aki a kompon hátulsó részét vigyázatlanságból szabadon hagyta, amerre a szekér a fiúval együtt a szekérbe fogott ökrök megbokrosodása következtében a Murába gurult. A kis fiút nem lehetett megmenteni.

— **A gőzpekezelők és kazánfűtők legközelebbi képesítő vizsgái Sopronban szept. hó 4-én délelőtt 9 órakor a Sopron városi villanytelepen fognak megtartatni. A kellően felszerelt vizsgálati kérvények a m. kir. ker. iparfelügyelőséghez küldendők. Deklér 35.**

— **Kolepcébe csalt szélhámos.** Furfangos módját eszelte ki Jávor János perlaki 24 éves állásnélküli könyvelő, hogy pénzre

tegyen szert. Reményi Zoltán dr. perlaki ügyvédet szemelte ki áldozatul, hogy annak a számlájára dr. Baján Ferenc budapesti ügyvédől 350 K-t csaljon ki. Evégből f. hó 11-én Baján ügyvéd irodájában megjelent azzal a kérdéssel, nem érkezett-e levél az ügyvéd számára Perlakról? Amikor tagadó választ kapott, eltávozott. Az expressz levél déliben csakugyan megérkezett, melyben Reményi dr. kéri Baján kollegáját, hogy ügyfelének, Jávor Jánosnak, kinek pénzt Budapestben ellopták, fizesse ki azonnal 350 K-t. Reményi az összeg elküldését követelő napra helyezte kilátásba. Baján dr.-nak, miután Reményit nem is ismerte, sehogys se tetszett a dolog, hanem azonnal furfangos csalásra gondolt, Ezért a rendőrséget a do-logról értesítvén, detektíveket kért irodájába. Jávor, miután telefonon tudomást szerzett arról, hogy az expressz-levél megérkezett, d. u. 3 órakor megjelent Baján irodájában az összeg átvétele végett. De pórul jár, mert gyanus viselkedéséből azonnal kitűnt a turpissága s a rejtékhelyekből előlépett detektívek Jávort azonnal lefűlelték. Jávor rögtön bevallotta, hogy a csaláshoz felhasználni ügyvédi levélpapírokat Perlakon, dr. Reményi irodájából lopta s a postai feladó-vényvélly ügy szerzte, hogy tényleg feladott egy 370 K értékűnek jelzett pénzes-levélet, de pénz helyett papíradarabokkal tömte meg a borítékot. Jávor János Józsefet a fővárosi rendőrség letartóztatta.

— **Népesedési statisztika.** Házasságot kötött: Graner Henrik és Bachrach Malvin. Születtek: Ferecsina Kálmán, Gasparics István, Pintarics Franciska, Pintarics Rozália, Rosenberg Magdolna, Vörös Vendel, Szerb László, Grábár Mária, Mokusk Antal. Meghaltak: Labuzán Istvánné (25 é.), Sáfra Ferencné (70 é.), Pintarics Rozália (1 n.), özv. Kántor Lipótné (81 é.), Krall Antonia (17 é.).

— **A mi nótáink.** Révfy Géza temesvári áll. képző tanár, imert zeuszszó, e címmel bocsájtja közre 10 eredeti népdalát, mely vendékeinek ajánlva. A dalok Borsodi László, Gárdonyi Géza, Molnár Kálmán, Novák Lajos, dr. Szász István szövegeire vannak írva, énekhangra, könnyű — ének nélkül is játszható — zongorakísérettel. A gyűjtemény ára 250 K s november hóban jelen meg. Szerzőnél lehet előfizetni Temesvárott, ki 6 gyűjtött előf. után 1 tpdnyt ad.

Szerkesztői üzenet.

— H. A. E. Eszti. Öröndünk a viszontlátásnak. Szép, hogy megint élejtelt adott magáról. A beklüdt dolgok meg fognak jelenni. Máskor is legyen szerencsénk. A dolgos munkatársat szivesen üdvözöljük.

Az iskolaidény alkalmára ajánlom dúsan felszerelt gyermekfehérnemű, gyermekharisnya, gyermekkalap, gyermekcipő és egyéb felszerelésekből álló raktáramat a bevásárló szülők szives figyelmébe.

Szolid kiszolgálás! Jutányos szabott árak!

Magamat a n. é. közönség szives pártfogásába ajánlva, maradok

Finom férfi és női fűzős és csipő
Box-cipő párja
8 K 50 fill.

Teljes tisztelettel:
Kelemen Béla.

Sve pošiljke, kaj se tiče zadržaja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Pređplatna ošna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Pojedini brojci koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Surađnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Naša deca.

Ně zdavnja čital sem vu ovim listu jednu lěpu štiva, koju je pisal jeden poznati medjimurec za našu decu i za školanje njihovo. Jako se mi je dopala ona štiva, jer sam i ja istoga mišljenja, pak i ja sem više puta pisal vu ove novine od te stvari i navek sem opominal roditelje, da naj malo bolje se skrbijo za svoju decu, jer drugač budemo tak morali propasti i nebude već vredno skrbeti i šparati, jer svet se je obrnul i ako se naši sini ne budu ravnali po tēm novim svetu, tak nebudu znali hasna zeli onomu, kaj jim mi prišparamo.

Vežda je opet vrēme tu, da si preišlavamo od budućnosti naše dece. Tak stoji stvar, da dēnes je za sve potrebna škola. Za 10—20 ljet već nebude nikaj vrēden on, koj čitati i pisati nezna. A gde se more navčiti čitati i pisati drugde nego vu školi? Zato si svaki roditelj naj za dužnost zēme, da svoju decu pošlje vu školu i da je navēk vu redu pošilja tam, da se tak navčiju sve, kaj bude jim za život potrebno.

Vnogi roditelji jako zlehkoma zēmeju stvar, pak se nikaj nestaraju sa svojom decom. Ali neka stoji tu čela štiva, jer to kaj se vu njoj čita bude navēk dobro za naše čitatelje si vu srce zeti, jer opomena je navēk dobra, pak i onda, kada ju ljudi posluhneju, ně vu Medjimurju, gde ga dosta tvrdokornih ljudi. Tu je štiva, naj si ju svaki dobro prečita:

Nema na svētu nesrečnesi roditeljev kak su oni, šteri zločestu decu imaju. Dobra deca su radost, veselje, a zločesta su najveća žalost.

Samo tak mi se vidi, da se naši ljudi, ki zločestu, samoladnu decu imaju, ne žalostiju tak jako. Ne da se ne žalostiju, nego se još gori staneju proti onomu, ki bi njivu zločestu decu na bolši put rada napeljal.

Kaj je tomu zrok? Morti su se i roditelji već tak jako spozabili s poštenja ali mortu više niti neznaju, kaj je to: poštenje kak je treba pošteno živeti? Pak kaj je tomu zrok, da nešteri roditelji ne zadržavaju niti zapovede Božje niti orsačke zakone, niti nikve naredbe, nego uvēk je je potrebno opominati i pripravljati, da sami sebi nebi bili na škodu, pak da nebi bili drugim neprilični i na terh?

Tomu je zrok prvīč gizdost, prekšija. Nešteri ljudi misliju, ako poleg imetka, poleg službe ili takvoga god dohodka od brige živeti moreju, da je to najveće blago na svetu. Ne zamudiju niti jednu priliku gde se moreju iz svojim imetkom štimati. Nego stoga se zabiju da se svakomu človeku najlēpsi kinč čednost. Tak si sami navčiju decu na razvundanost zbog česa su potlam ravno njim najprvīč tak neprilični. Iz dobrim navukom, iz uzvišenim činom si nigdar ne opominaju decu na poniznost, stim više imaju brigu na to, kak bi je mogli svigde pred se pustiti i dostputi još i od sebe za spametneše držati.

Dalje je zrok nemarnost, lakoumnost. Takvi roditeljev je pak najveć. Ako je otec ne, onda je mati ili jeden ili drugi ili pak obvede su krivi, da su njim deca zločesta.

Anda ne siromaštvo, kak nešteri misliju, nego prekšija i nemarnost je najviše zrok tomu, da nešteri ljudi zločestu samoladcu decu imaju. Spametni, ostri roditelji ne,

nego bedasti, ki si ili neznaju ili si ravno protivno vučiju decu, kak bi morali, i kak bi smeli.

Ako vam budu deca marljiva, delavna, ni vam se treba bojati, da budu zločesta. Na delo je je pak već od mlada treba vučiti. Zato pošiljajte si decu redovito vu školu, gde se od dneva do dneva vučiju i privučaju k delu, tak da školu ostaviju ne samo da navuku dobro znaju, nego i čuda drugi poslov, na kaj je vi itak još onda navčili nebi bilo.

Ipak kaj delaju nešteri roditelji? V jesen veliju, da nucaju još dete doma bar za nešteri čas naj njim ga spustiju iz škole. Tak ne hodi celo jesen vu školu. Dojde zima, onda pak zato ne hodi redovito ar nema opravicu ili obuču. Na protuletje se pak odpre delo, onda ga opet doma nucaju. Ali ne, da bi mortu kaj doma delati moralo, kaj bi, samo zato mora doma biti ar svi z doma odideju. Tak celo leto mine da je dete samo nešteriput vu školi.

Na čeli život njim bude to falilo, da su ně hodili vu školu. Kak drugačka su ona deca, štera uvēk hodiju! Tak vu ponašanju, kak vu mišlenju su bolje očivestna odprta i segurno dobra, Boga bojeća i razumneša, kak oni, štera su ně imela priliku na navuk iti. Već s daleka je moći poznati takvu decu, ki imaju skrbne, dobre roditelje. Ova deca nebudu svojim roditeljom na žalost, nego segurno uvēk na radost.

Nešteri roditelji si pak opet onda zanamariju decu, da već jenput školu ostaviju. Vu ti leti su najbolje nagnjena na sve: na dobro i na zlo, zato imajte jako brigu na nje, da na dobrom putu ostanaju ar jedna

Kuliko dohodka imaju državne glave?

Med europske vladare najveću civilistu (vladarska plaća) ima ruski car, koj je osim toga, kakti osobna peršona i najbogašei. Tri zvirale imaju njegove dohodke: državno blago, carski dominiumi i tako spomenuti »Kabinetimetke«. Državna blag plaća na jedno godinu caru 42 million korun civilistu. Od toga je vno go veći on dohodek, kaj carski dominium donese, i kaj ruski car sam gospodari, prem da je imetek zajednički vlastit od Romanov-familie 61 članu. Ovim dominiumi teritorija popriliči je tak velika, kak čeli Iracorsag; u dvētretnie dielom iz šume, jedentretine dielom iz oranice stoji, kojim najveć stran je u rendu dano. Carski imetek godišnji dohodek popriliči na 48-50 million korune dojde. Najvećsega dohodka »Kabinetimetke« doneseju, koji su caru, kakti vladaru, izključivi vlastiti. Ovim dohodka niti približno ne moguće potvrditi. Najvećstran u Siberii su ovi imetki, i čeli teritorijom popriliči je tak veliki, kak čeli Francuzkiorsag. Na ovim imetku su najboga-

teši zlo-i srebro rudniki koji čudaj-čudaj million ploda doneseju, ako bi u kufuru, platinu, željezu i vu drugim rudu bogate teritorije pod sustaven radnje vzeli, neobrojene milliune bi tjerale.

Polag upućenim navodno ipak je turski sultan najbogašei vladar u Europi, kojemu u dragulju neizmerni kinči su skupaspravljani; ali stalnoga ně moći znati i tak njegovoga imanja ně moći goristovati. Službeno kakti 20 million frank. (19 million korun) je njegva vladarska plaća, tojest civilista; ali već haremov budget (proračun) sam napreda godišnji 60 million frank. Svake godine popriliči iz haremskoga sveza sto žene ostanaju van, tojest idu zamuz, kada svaka 150 jezer frank vienu (vriednost) dobi, od tristo žene menje nigdar ga něga u haremu, buduć pak svaka žena deset službenice i jednoga s četirimi konji sprega ima, si moremo premisliti, kaj to sve turskomu sultanu košta?

I Ferenc Jožef magjarski kralj je jako bogat. Njegov civilista je godišnji 22 million 6 stojezer korun.) Iz ove vladarske plaće

na jeden mesec dojde 1 million, 883 jezero 333 korun i 33 fillērov; a na dan pako dojde: 61 jezer 915 korun i 6 fillērov.) On sam jako smjerno živi, ali tim bole zemeju u tražbu njegovu kassu na godišnji prihod od Habsburg-familie člani, reprezentacijski stroški, oni službeniki, koji su u wienskim Burgu, dvorski kazaolišti i dobročineći dari; to sve prekonapredova civilistu.

Englezkoga kralja dohodek je još od VII. Edvarda vremena poznat. Viktorija kraljice 200 million ostavština se je med čudaj herbe jako rezširala, ali zato Edvard ober 13 i pol million civilista je jako znamenito dohodke imel. Ali englezki kralj i jedno osobito zviralo ima, kaj njemu lēpoga dohodka donese. Naime poleg englezke zakone kralj herba za onem, koji bez testamenta i vječno umreju.

Jeden, najbogašei vladarac je bil II. Lipot belgijski kralj, koj je podjedno i u Kongo-državi kakti suverēn (vladar) bil. Od njegve dohodke najvećsi stran je iz one imetke ostalo, kojeje u Africi skrbel, i kojim teritorija je desetkrat veća bila, kak sama Belgija.

zločesta grěšna prilika, ako nebi mam spazili, bi je za uavěk pokrivoti mogla.

Zločesto pajdaštvo, zločesto družtvo jeden den ili jeden večer more preobernuti i najbolšega takvoga dečeca. Zato najte biti lakomni, pak najte je večer nikam s doma pustiti. Kak lepo je v takvom obitelju, gde večer, da vuni se v činiju, po večerji mati s pucami prede ili šiva, otec si kakvo oružje dela ili koša, korpu plete, dečki se pak vučiju, ili na glas štejeju, da i ovi drugi slušaju. O jesu opet takvi obitelji kak su negda bili, i Bog daj, da s čim predi svi budu takvi.

Zakaj bi si pustili decu po večera s doma? Kam drugam ideju, kak tam gde se kartaju ili kakve prevzetnosti delaju. Ako mu ve neznate dati kakvoga posla, da bi kaj napravil naj se vući ili šteje iz knjige, naj piše ili računa, ar drugač ono sve lahko zabi, kaj se je vu školi vučil.

Zakaj su poljodjelavci tak jako zaostali ravno vu duhovnomu poslu? Ravno zbog toga, ar dok su mladi se više nečeju vezbati: knjige, pisma, račune sve na stran pustiju; potlam pak ili već zabiju ono kaj su se još negda vu školi vučili pak se neznaju nazaj vputiti; ili poleg drugi poslov pozabiju sve.

Zato najte si decu ravno onda zane-mariti, da se ravno najveć, najbolje i najleže sve navčiju, gda školu ostaviju.

Šteri roditelji se još dost bedasto stimate iz tēm, da njiv dečec već na mužiku ide, ili tu ili tam je tuliko potrošil, oni moreju znati, da jako zločesto deće imaju, i takov proksenec, da jenput zraste, lahko još ruku bude zdgnul proti svojemu otcu i mater.

Kaj pak ve delaju takvi potepuhi? Ideju k šteroj hiži pak se tam dalje kartaju, k tomu žganicu pijeju. Ako si vre nešteri roditelji čisto nikaj nemariju za decu, ako ravno tak zločestu decu hočeju imeti, kak su lahko i oni sami bili, to jako lahko moreju doštić. Nego mi prosimo i opominamo občinsko poglavarstvo, naj nebudu ovim nemarnim roditeljom na pomoć, nego svaku takvu pogrešku naj oštro zatiraju, fondaju, i takve roditelje, ki si nečeju decu pod strahom imeti, odmah je treba javiti, ar najprvić, i najbolje zato ipak njim budete pohasnihi.

Stim za pravo je i red dovršeni od »bogate« vladare.

Nu, taljanski kralj dostig veliku civilisti ima (16 million lira, tojest po naših penezah 15 million, dvěstojezer korun), ali jer mu otec, Umberto u njegovj čielj življenju Viktor Emanuelovoga 60 million duga je amortizoval, tak je nē mogel jako sparati, taljanski kraljov privatn imetek komaj doneše četiri million lira dohodka.

Alfonz, španjolski kraljov imetek je poprilić 10 million, kaj je njegva mali pod njezim maloljetnim dobu skupa sparala. Civilista je poprilić godišnji 6 million frank (jeden frank je 95 fillēr), radi kojemu i kraljicini prihod-petstojezer frank-prinosi.

Razmjerno smjernoga dohodka ima i Mutšu Hito japanski cesar Sveskupa, ako 11 million frank, ali iz toga mora on držati čelo cesarsku familiju, kakti 60 člane.

Portugalski kralj 3 million, grčki kralj samo devetstojezer frank civilisti ima, ali obedvė vėkše dohodke imaju iz svoje pirvatne imetke.

Ovu stivu smo pred par tjedni dobili, ali smo čekali šnjom do sada, jer vezda bude vrėme opet da se škole počneju i jako bude dobro, ako budu roditelji primili navuke, koji se vu stivi moreju čitati. Osobito birove i g. navučitelje pak notariuše prosimo, da naj nepustiju decu bez škole, jer dēnes samo tak more clovek na svētu posteno živeti, ako se od mlada navči delati, a delati, prvi korak za delo se samo vu školi more navčiti.

KAJ JE NOVOGA?

— **Montenegro kraljevina.** Od Bosnie i Dalmacie prama jugu jeden mali orsag leži, koji je nē vėksi, kak naša varme-gija, i zove se Montenegro, iliti kak oni ljudi svojega orsaga zovu: Crnagora. Glavni varaš je taj orsagu Cetinje selo poprilić jednojezero hižami. Ov orsag je do sada kneževina bila, i na tim orsagu kakti knez, Nikita vlada već peddeset godine. Augustuš 27-ga dana su s velikom svečanostjum uredovno za kraljevinu proklamerali Montenegro kneževinu i I. Nikola »Kraljevina Crnagora« kralj naslova je gori vzel. Pri ovi svečanostji nazoćni su bili: Viktor Emanuel taljanski kralj i njegva supruga, Ferdinand bugarski kralj i njegov sin Boris prietolonasljednik, od strani Serb kraljevine Šandor prietolonasljednik i već drugi velikaši. I dare je već dobil Nikita, tako od turskoga sultana jednoga silovitoga, velikoga i lėpoga saga; taljanski kralj mu je do sada, — kakti tēstu, — jednoga prekrasanoga konja poslal; I. Ferenc Jožeta, magjarskoga kralja dari su dvė konji; Francuzka republika je takodjer njemu jednoga lėpoga konja poslala, i serbski kralj mu je dva konje daroval.

— **Poleg šinje je spala.** U prošlim petek v jutro blizu Margilfalva občine, poleg željezne šine u kruzmirženju, omedleno su našli jednu mladu dievojku, koji tēlo su strahovito skupastrgali kotaći od cuga. Težkemi ranemi su ju u kaššaiski špital spravili, gde su na njoj operaciju svršili. Kada je dievojka k sebi došla, prepovedala je, da ju za Mackó Anna zoveju, osemnajst lēt je stara, i pri margilfalvaskim krcmaru je bila u službi, od kuda je u četvrtak odvećer se spravila na Jekelfalva, da svoju mater pohodi. Poleg željeznice je hodila, ali da je

Kraljica iz Hollandie godišnji dvė i pol million marka civilistu ima (jedna marka je poleg naših penez 1 korun 17 fillēr), ali ober toga ima ona dostig lėpoga privatnoga imetka.

Postlie ove dojudu na red »siromaški« vladari. I to: švedski kralj s 1 million osemstojezer, danski kralj s 1 million četirstojezer, serbski kralj s 1 million četirstojezer, norvėgski kralj s 720 jezer luksemburgski velikiherceg s 240 jezer i montenegroiski knez s 100 jezer korun civilistjum. Monakoiski knez samo 80 jezer frank civilistu ima, ali njemu čudaj dohodka doneše u godišnji prihodu igračka banka i kakti 5 jezer dionici vlastnikom.

Kaj bude red podpun, opomenamu, da dvė velike republike, Sjeveramerika i Francuzkiorsag dostig smjerno plćaju svoje predstojnike. Sjeveramerika 8 jezer dollara (jeden dollar je 5 korun, dakle četerdeset-jezer korun), a Francuzki orsag 1 million franka dava svojemu predstojniku za ime plaće.

trudnola, doli se sela kraj željeznice i zapala je; na štropot približavajućega cuga se je nu zbudila, ali već je nē iznela vrėme, kaj bi se mogla oslohoditi, mašina je nju vlovila i med kotače potegnula. Na obedvė noge i na glavi teške rane je dobila. Njena položaj je nē zaufana.

— **Vanputovanje iz Magjarsko-Austria orsaga.** U prošim (1909) letu su iz Magjarsko-Austria orsaga 170 jezer 191. personi vanputovali u Ameriku. Od ovih ga je bilo 27 jezer 941 magjar i 21 jezer 096 niemac. A drugi su iz druge narode bili. U onaj istom letu su u Magjarsko-Austria orsagu iz Amerike nazajputovali 11 jezer 026 magjar i 4 jezero 278 niemci. — Newyorska ellis-islandsko nutarputovanjsko poglavarstvo na dan slotima pošija nazaj one persone, koji u Ameriku hočeju nutarputovati, i to djelomice zato, ar su nē dostig zdravi, djelomice, ar nemreju pokazati onu najmenjšu summu: na glav 125 korun, kaj od njih novi nutarputovanjski zakon zahtjeva. Ove dane su već magjari došli u Ameriku, i od ove putnike su siedeće zalavarmegejske stanovnike nazaj pošiljali u njezinu domovinu: Zonla Jožef 58 lēt, Szalai Istvan egjedutaiski 24 lēt, Makač Gjörgj 30 lēt i Boronjak Jožef 42 lēt stari.

— **Prietolonasljednik u Bosnii.** U Bosnii je onaj glas razširjeni, da Ferenc Ferdinand prietolonasljednik (kronprinc) će u jesen na dugše vrėme u Bosniu putovati. Već kralju pri bosniiskim putu su naredili, da bude i kronprinc doliputual u Bosniju, ali magjarski korman je to onda nepustil. Kronprinc bude dvė tjedne u Bosnii-Hercegovini ostal, i dugše vremena bude u Sarajevi i Mostaru.

— **Mladi mladoženja — osem-deset lēt stara zaručnica.** U Newyorku je jeden dvajstiri lēt stari mladi clovek s jednom osemdeset lēt starom ženom ženitbo sklopil. Staru zaručnicu za Franin Mariu zoveju i ima u Kalifornii imetka, koj imetek je 13 million vrėdni. Mladoženja je Dibbs Jakob štacunarski detić. Maticavoditelj je komaj mogel k reći dojt od iznenadjenje, da je videl puklavu, robavu majkicu, koja je vu svėtli opravi i s kiticama okinčenem škriljakom došla k njemu. Već je s ovim opomenom se obrnul knoj:

— Ne znaju moja gospa, da mladi ljudi samo za njive penezze jemleju stare zene?

— Ali znam — odgovorila je bogata zaručnica, samo moj mladoženja je nemoguću na takvi prost. To je gospodine, ljubezna ženitba!

Mladoženja je črez čelo vrėme pred obrazom držal svojega cilindera, da ga nebi fotografci dolijemali, ali zaručnica je smešnim obrazom se obrnula proti fotografске mašine.

Tomu se čudimo, da se je ova stara koza nē dala s bruklom se doli fotografirati!

— **Srieda i subota u kraljev životu.** Frankl Moric, glasoviti obraćunavatelj-umjetnik sada, da naš kralj svetkuje svojega 80 lėtnoga rodjendana, zanimiv izkaza obznani od toga, da u našim kraljevskim familia pripovestu srieda i subota kak špajsnoga uloga igra: Kraljov rodjendan je 1830. augustuš 18. — srieda. Prvić je bil u boju 1848 majuš 6. — subota. Za cesara su ga kurunili 1848. december 2. — subota. Za kralja je kurunjen bil 1867. juniuš 8. — subota. Mikša cesara smrt 1867. juniuš 19. — srieda. Rudolf kronprinca smrt 1889. januar 30. — srieda. Kraljicu smrt 1898.

Sve pošiljke, koj se tiče zadržavanja novinah, se imaju poslati na ime urednika vu Csáktornya.

Izdateljstvo:
knjižara Strausz Sandora
kam se predplate i obznane pošiljaju.

na horvatskom i magjarskom jeziku izlazeći društveni, znanstveni i povučljivi list za puk
Izlazi svaki tjeden jedenkrat i to: svaku nedelju.

Pređplatna ošna je:

Na celo leto 8 kor.
Na pol leta 4 kor.
Na četvert leta 2 kor.
Fojedini brojci koštaju 20 fil.

Obznane se poleg pogodbe i fal računaju.

MEDJIMURJE

Odgovorni urednik:
ZRINYI KÁROLY.

Sudnik:
PATAKI VIKTOR.

Izdatelj i vlastnik
STRAUSZ SÁNDOR.

Naša deca.

Ně zdavnja čital sem vu ovim listu jednu lěpu štivu, koju je pisal jeden poznati medjimurec za našu decu i za školanje njihovo. Jako se mi je dopala ona štiva, jer sam i ja istoga mišljenja, pak i ja sem više puta pisal vu ove novine od te stvari i navek sem opominal roditelje, da naj malo bolje se skrbijo za svoju decu, jer drugač budemo tak morali propasti i nebude već vredno skrbeti i šparati, jer svet se je obrnol i ako se naši sini ne budu ravnali po tēm novim svetu, tak nebudu znali hasna zeti onomu, kaj jim mi prišparamo.

Vezda je opet vrēme tu, da si premisslavamo od budućnosti naše dece. Tak stoji stvar, da dēnes je za sve potrebna škola. Za 10—20 ljet već nebude nikaj vrēden on, koj čitati i pisati nezna. A gde se more navčiti čitati i pisati drugde nego vu školi?! Zato si svaki roditelj naj za dužnost zēme, da svoju decu pošlje vu školu i da je navčik vu redu pošilja tam, da se tak navčiju sve, kaj bude jim za život potrebno.

Vnogi roditelji jako zlehkoma zēmeju stvar, pak se nikaj nestaraju sa svojom decom. Ali neka stoji tu čela štiva, jer to kaj se vu njoj čita bude navčik dobro za naše čitatelje si vu srce zeti, jer opomena je navčik dobra, pak i onda, kada ju ljudi posluhneju, ně vu Medjimurju, gde ga dosta tvrdokornih ljudi. Tu je štiva, naj si ju svaki dobro prečita:

Nema na svētu nesrećneši roditeljev kaj su oni, šteri zločestu decu imaju. Dobra deca su radost, veselje, a zločesta su najveća žalost.

Samo tak mi se vidi, da se naši ljudi, ki zločestu, samoladnu decu imaju, ne žalostiju tak jako. Ne da se ne žalostiju, nego se još gori staneju proti onomu, ki bi nijvu zločestu decu na bolši put rada napeljal.

Kaj je tomu zrok? Morti su se i roditelji već tak jako spozabili s poštenja ali mortu više niti neznaju, kaj je to: poštenje kak je treba pošteno živeti? Pak kaj je tomu zrok, da nešteri roditelji ne zadržavaju niti zapovede Božje niti orsačke zakone, niti nikve naredbe, nego uvēk je je potrebno opominati i pripravljati, da sami sebi nebi bili na škodu, pak da nebi bili drugim neprilični i na terh?

Tomu je zrok prvic gizdost, prekšija. Nešteri ljudi misliju, ako poleg imetka, poleg službe ili takvoga god dohodka od brige živeti moreju, da je to najveće blago na svetu. Ne zamudiju niti jednu priliku gde se moreju iz svojim imetkom štirati. Nego stoga se zabiju da se svakomu človeku najlepši kinč čednost. Tak si sami navčiju decu na razvundanost zbog česa su potlam ravno njim najprvic tak neprilični. Iz dobrim navukom, iz uzvišenim činom si nigdar ne opominaju decu na poniznost, stim više imaju brigu na to, kak bi je mogli svigde pred se pustiti i dostpiti još i od sebe za spametneše držati.

Dalje je zrok nemarnost, lakoumnost. Takvi roditeljev je pak najveć. Ako je otec ne, onda je mati ili jeden ili drugi ili pak obvede su krivi, da su njim deca zločesta.

Anda ne siromaštvo, kak nešteri misliju, nego prekšija i nemarnost je najviše zrok tomu, da nešteri ljudi zločestu samoladcu decu imaju. Spametni, oštri roditelji ne,

nego bedasti, ki si ili neznaju ili si ravno protivno vučiju decu, kak bi morali, i kak bi smeli.

Ako vam budu deca marljiva, delavna, ni vam se treba bojati, da budu zločesta. Na delo je je pak već od mlada treba vučiti. Zato pošiljajte si decu redovito vu školu, gde se od dneva do dneva vučiju i privučaju k delu, tak da školu ostaviju ne samo da navuku dobro znaju, nego i čuda drugi poslov, na kaj je vi itak još onda navčili nebi bilo.

Ipak kaj delaju nešteri roditelji? V jesen veliju, da nucaju još dete doma bar za nešteri čas naj njim ga spustiju iz škole. Tak ne hodi celo jesen vu školu. Dojde zima, onda pak zato ne hodi redovito ar nema opravicu ili obuču. Na protuletje se pak odpre dete, onda ga opet doma nucaju. Ali ne, da bi mortu kaj doma delati moralo, kaj bi, samo zato mora doma biti ar svi z doma odideju. Tak celo leto mine da je dete samo nešteriput vu školi.

Na čeli život njim bude to falilo, da su ně hodili vu školu. Kak drugačka su ona deca, štera uvēk hodiju! Tak vu ponasanju, kak vu mišlenju su bolje očivestna odprta i segurno dobra, Boga bojeća i razumneša, kak oni, štera su ně imela priliku na navuk itti. Već s daleka je moći poznati takvu decu, ki imaju skrbne, dobre roditelje. Ova deca nebudu svojim roditeljom na žalost, nego segurno uvēk na radost.

Nešteri roditelji si pak opet onda zanamariju decu, da već jenput školu ostaviju. Vu ti leći su najbolje nagunjena na sve: na dobro i na zlo, zato imajte jako brigu na nje, da na dobrom putu ostanaju ar jedna

Kuliko dohodka imaju državne glave?

Med europske vladare najvećku civilisti (vladarska plaća) ima ruski car, koj je osim toga, kakti osobna peršona i najbogašeri. Tri zvirale imaju njegove dohodek: državno blago, carski dominium i tako spomenuti »Kabinetimетки«. Državna blagi plaća na jedno godinu caru 42 million korun civilisti. Od toga je vnogo veći on dohodek, kaj carski dominium donese, i kaj ruski car sam gospodari, prem da je imetek zajednički vlastit od Romanov-familie 61 članu. Ovim dominiumi teritorija poprilič je tak velika, kak čeli Iracorsag, u dvētertine dielom iz šume, jedentertine dielom iz oranice stoji, kojim najveć stran je u rendu dano. Carski imetekim godišnji dohodek poprilič na 48-50 million korune dojde. Najvećšega dohodka »Kabinetimетки« doneseju, koji su caru, kakti vladaru, izključivi vlastiti. Ovim dohodka niti približno ne moguće potvrditi. Najvećstran u Sibērii su ovi imetki, i njiv teritorijom poprilič je tak veliki, kak čeli Francuzkorsag. Na ovim imetku su najboga-

teši zlato-i srebro rudniki koji čudaj čudaj million ploda doneseju, ako bi u kufru, platinu, željezu i vu drugim rudu bogate teritorije pod sustaven radnje vzeli, neobrojene milliune bi tjerale.

Polag upućenim navodno ipak je turski sultan najbogašeri vladar u Europi, kojemu u dragulju neizmerni kinči su skupaspravljani; ali stalnoga nē moći znati i tak njegovoga imania nē moći goristovati. Službeno kakti 20 million frank. (19 million korun) je njegva vladarska plaća, tojest civilisti; ali već haremov budget (proračun) sam napreda godišnji 60 million frank. Svake godine poprilič iz haremskoga sveza sto žene ostanaju van, tojest idu zamuz, kada svaka 150 jezer frank vienu (vriednost) dobi, od tristo žene menje nigdar ga nēga u haremu, buduć pako svaka žena deset službenice i jednoga s četirimi konji sprega ima, si moremo premissliti, kaj to sve turskomu sultanu košta?

I Ferenc Jožef magjarski kralj je jako bogat. Njegov civilista je godišnji 22 million 6 stojezer korun.) Iz ove vladarske plaće

na jeden mesec dojde 1 million, 883 jezero 333 korun i 33 fillērov; a na dan pako dojde: 61 jezer 915 korun i 6 fillērov.) On sam jako smjerno živi, ali tim bole zemeju u tražbu njegovu kassu na godišnji prihod od Habsburg-familie člani, reprezentacijski stroški, oni službenici, koji su u wienskim Burgu, dvorski kazaolišti i dobročineći dari; to sve prekozapredova civilisti.

Englezkoga kralja dohodek je još od VII. Edvarda vremena poznat. Viktorija kraljice 200 million ostavština se je med čudaj herbe jako rezširala, ali zato Edvard ober 13 i pol million civiliste je jako znamenito dohodek imel. Ali englezki kralj i jedno osobito zviralo ima, kaj njemu lēpoga dohodka donese. Naime poleg englezke zakone kralj herba za onem, koji bez testamenta i vječno umreju.

Jeden, najbogašeri vladarac je bil II. Lipot belgijski kralj, koj je podjedno i u Kongo-državi kakti suverēn (vladar) bil, Od njegve dohodke najvećki stran je iz one imetke ostalo, kojeje u Africi skrbel, i kojim teritorija je desetkrat veća bila, kak sama Belgija.

zločesta gréšna prilika, ako nebi mam spazili, bi je za uavék pokrivali mogla.

Zločesto pajađstvo, zločesto društvo jeden den ili jeden večer more preobernuti i najbolšega takvoga dečeca. Zato najte biti takoumni, pak najte je večer nikam s doma pustiti. Kak lepo je v takvom obitelji, gde večer, da vuni se v činiju, po večerji mati s pucami prede ili šiva, otec si kakvo oruđe dela ili koša, korpu piete, dečki se pak vučiju, ili na glas štejeju, da i ovi drugi slušaju. O jesu opet takvi obitelji kak su negda bili, i Bog daj, da s čim predi svi budu takvi.

Zakaj bi si pustili decu po večera s doma?! Kam drugam ideju, kak tam gde se kartaju ili kakve prevzetnosti delaju. Ako mu ve neznate dati kakvoga posla, da bi kaj napravil naj se vući ili šteje iz knjige, naj piše ili računa, ar drugač ono sve lahko zabi, kaj se je vu školi vućil.

Zakaj su poljodjelavci tak jako zaostali ravno vu duhovnom poslu? Ravno zbog toga, ar dok su mladi se više nečeju vezbati: knjige, pisma, račune sve na stran pustiju; potlam pak ili već zabiju ono kaj su se još negda vu školi vućili pak se neznaju nazaj vputiti; ili poleg drugi poslov pozabiju sve.

Zato najte si decu ravno onda zane-mariti, da se ravno najveć, najbolje i najteže sve navčiju, pak školu ostaviju.

Šteri roditelji se još dost bedasto stima-ju iz tēm, da njiv dečec već na mužiku ide, ili tu ili tam je tuliko potrošil, oni moreju znati, da jako zločesto dēte imaju, i takov proksenec, da jenput zraste, lahko još ruku bude zdgnul proti svojemu otcu i materu.

Kaj pak ve delaju takvi potepuhi? Ideju k šteroj hiži pak se tam dalje kartaju, k tomu žganicu pijeju. Ako si vre nešteri roditelji čisto nikaj nemariju za decu, ako ravno tak zločestu decu hočeju imeti, kak su lahko i oni sami bili, to jako lahko more-ju dostići. Nego mi prosimo i opominamo občinsko poglavarstvo, naj nebudu ovim nemarnim roditeljom na pomoć, nego svaku takvu pogresku naj oštro zatiraju, fondaju, i takve roditelje, ki si nečeju decu pod strahom imeti, odmah je treba javiti, ar naj-prvić, i najbolje zato ipak njim budete pohasnili.

Stim za pravo je i red dovršeni od »bogate« vladare.

Nu, taljanski kralj dostig veliku civil-istu ima (16 million lira, tojest po naših penazah 15 million, dvēstojezer korun), ali jer mu otec, Umberto u njegovj cieli življenju Viktor Emanuelovoga 60 million duga je amortizoval, tak je ne mogel jako sparati, taljanski kraljov privatn imetek komaj done- se četiri million lira dohodka.

Alfonz, španjolski kraljov imetek je poprilić 10 million, kaj je njegva mati pod njezim maloljetnim dobu skupa šparala. Civilista je poprilić godišnji 6 million frank (jeden frank je 95 fillēr), radi kojemu i kraljicini prihod-petstojezer frank-prinosi.

Razmjerno smjernoga dohodka ima i Mulšu Hito japnski cesar Sveskupa, ako 11 million frank, ali iz toga mora on držati celo cesarsku familu, kakti 60 člane.

Portugalski kralj 3 million, grčki kralj samo devetstojezer frank civilistu ima, ali obedve vekše dohodke imaju iz svoje pir- vatne imetke.

Ovu stivu smo pred par tjedni dobili, ali smo čekali snjom do sada, jer vezda bude vrēme opet da se škole počneju i jako bude dobro, ako budu roditelji primili na- vučke, koji se vu stivi moreju čitati. Osobito birove i g. navučitelje pak notariuše prosimo, da naj nepustiju decu bez škole, jer dēnes samo tak more clovek na svētu pošteno živeti, ako se od mlada navči delati, a delati, prvi korak za delo se samo vu školi more navčiti.

KAJ JE NOVOGA?

— **Montenegro kraljevina.** Od Bos- nie i Dalmacie prama jugu jeden mali or- sag leži, koji je nē vekši, kak naša varme- gija, i zove se Montenegro, iliti kak oni ljudi svojega orsaga zovu: Crnagora. Glavni varaš je taj orsagu Cetinje selo poprilić jednojezero hizami. Ov orsag je do sada kneževina bila, i na tim orsagu kakti knez, Nikita vlada već pedeset godine. Augustuš 27-ga dana su s velikom svečanostjum ured- novno za kraljevinu proklamērali Montenegro kneževinu i I. Nikola »Kraljevina Crnagora« kralj naslova je gori vzel. Pri ovi svečanostji nazočni su bili: Viktor Emanuel taljanski kralj i njegva supruga, Ferdinand bugarski kralj i njegov sin Boriš prietolonasljednik, od strani Serb kraljevine Šandor prietolona- sljednik i već drugi velikaši. I dare je već dobil Nikita, tako od turskoga sultana jednoga silovitoga, velikoga i lēpoga saga; taljanski kralj mu je do sada, — kakti tēstu, — jednoga prekrasanoga konja posla- l; I. Ferenc Jožeta, inagjarskoga kralja dari su dvē konji; Francuzka republika je takodjer njemu jednoga lēpoga konja posla- lala, i serbski kralj mu je dva konje daroval.

— **Poleg šinje je spala.** U prošlim petek v jutro blizu Margitfalva obćine, poleg željezne šine u krvozmržjeno, omedleno su našli jednu mladu dievojku, koji tēlo su strahovito skupastrgali kotaći od cuga. Tež- kemi ranemi su ju u kašaiski špital spravi- li, gde su na njoj operaciju svršili. Kada je dievojka k sebi došla, prepovedala je, da ju za Mackó Anna zoveju, osemnajst lēt je stara, i pri margitfalvaiskim krčmaru je bila u službi, od kuda je u četvrtak odvećer se spravila na Jekelfalva, da svoju mater po- hodi. Poleg željeznice je hodila, ali da je

Kraljica iz Hollandie godišnji dvē i pol million marka civilistu ima (jedna marka je poleg naših penaz 1 korun 17 fillēr), ali ober toga ima ona dostig lēpoga privat- noga imetka.

Poslie ove dojdou na red »siromaški« vladari. I to: švedski kralj s 1 million osem- stojezer, danski kralj s 1 million četiristoje- zez, serbski kralj s 1 million četiristojezer, norvęski kralj s 720 jezer luksemburgski velikiherceg s 240 jezer i montenegroški knez s 100 jezer korun civilistum. Mona- koiski knez samo 80 jezer frank civilistu ima, ali njemu čudaj dohodka donese u godišnji prihodu igračka banka i kakti 5 jezero dionici vlastnikom.

Kaj bude red podpun, opomenamu, da dvē velike republike, Sjeveramerika i Fran- cuzkiorsag dostig smjerno plaćaju svoje predstojnike. Sjeveramerika 8 jezer dollara (jeden dollar je 5 korun, dakle četerdeset- jezer korun), a Francuzki orsag 1 million franka dava svojemu predstojniku za ime plaće.

trudnola, doli se sela kraj željeznice i za- pala je; na stropot približavjućega cuga se je nu zbudila, ali već je nē imela vrēme, kaj bi se mogla osloboditi, mašina je nju vlovila i med kotače potegnula. Na obedve noge i na glavi teške rane je dobila. Njena položaj je nē zaulana.

— **Vanputovanje iz Magjarsko- Austria orsaga.** U prošlim (1909) letu su iz Magjarsko-Austria orsaga 170 jezer 191 personi vanputovali u Ameriku. Od ovih ga je bilo 27 jezer 941 magjar i 21 jezer 096 niemac. A drugi su iz druge na- rode bili. U onaj istom letu su u Magjarsko- Austria orsaga iz Amerike nazajputovali 11 jezer 026 magjar i 4 jezero 278 niemci. — Newyorksa ellis-islandsko nutarputovanjsko poglavarstvo na dan stotima pošilja nazaj one persone, koji u Ameriku hočeju nutar- putovati, i to djelomice zato, ar su nē dostig zdravi, djelomice, ar nemreju pokazati onu najmenjšu summu: na glav 125 korun, kaj od njih novi nutarputovanjski zakou zahtjeva. Ove dane su već magjari došli u Ameriku, i od ove putnike su siedeće zala- varmegejske stanovnike nazaj pošiljali u njezinu domovinu: Zonla Jožef 58 lēt, Szalai Istvan egjedutaiski 24 lēt, Macak Gjörgj 30 lēt i Boronjak Jožef 42 lēt stari.

— **Prietolonasljednik u Bosni.** U Bosni je onaj glas razširjeni, da Ferenc Ferdinand prietolonasljednik (kronprinc) će u jesen na dugše vrēme u Bosniu putovati. Već kralju pri bosniiskim putu su naredili, da bude i kronprinc doliputual u Bosniju, ali magjarski korman je to onda nepustil. Kronprinc bude dvē tjedne u Bosni-Herce- govini ostal, i dugše vremena bude u Sara- jevi i Mostaru.

— **Mladi mladoženja u osem- deset lēt stara zaručnica.** U Newyorku je jeden dvajstiri lēt stari mladi clovek s jednom osemdeset lēt starom ženom ženitbo sklopil. Staru zaručnicu za Franin Mariu zoveju i ima u Kalifornii imetka, koj imetek je 13 million vrēdni. Mladoženja je Dibbs Jakob šlacunarski detić Maticavoditelj je komaj mogel k rēći doiti od iznenadjenje, da je videl puklavu, robavu majniku, koja je vu svēliti opravi i s kiticami okinčenem škrljakom došla k njemu. Već je s ovim opomenum se obrnul knjoj:

— Ne znaju moja gospa, da mladi ljudi samo za njive penaze jemleju stare zene?

— Ali znam — odgovorila je bogata zaručnica, samo moj mladoženja je nemo- gući na takvi prost. To je gospodine, lju- bezna ženitba!

Mladoženja je črez celo vrēme pred obrazom držal svojega cilindera, da ga nebi fotografci dolijemali, ali zaručnica je smēh- nim obrazom se obrnula proti fotografске mašine.

Tomu se čudimo, da se je ova stara koza nē dala s bruklom se doli fotografēri!

— **Srieda i subota u kraljev ži- votu.** Frankl Moric, glasoviti obraćunavatelj- umjetnik sada, da naš kralj svetkuje svo- jeja 80 lētnoga rođendana, zanimiv izkaza obznani od toga, da u našim kraljevskim familia pripovestu srieda i subota kak špajs- noga uloga igra: Kraljov rođendan je 1830. augustuš 18. — srieda. Prvić je bil u boju 1848. majus 6. — subota. Za cesara su ga kurunili 1848. december 2. — subota. Za kralja je kurunjen bil 1867. junius 8. — subota. Mikša cesara smrt 1867. junius 19. — srieda. Rudolf kronprinca smrt 1889. januar 30. — srieda. Kraljicu smrt 1898.

szeptember 10. — subota. 25letni kronis-
njejski jubileum 1892. junius 8. — srieda.
60 letni cesarski jubileum 1908. december
2. — srieda. Zračnal je na dalje, da nas
kralj je do augustusa 18-ga: 80 let, iliti
960 mesece, — 29 jezer 210 dane, — 701
jezer 256 vure, — 42 million, 75 jezer,
360 minute, — 2 billion, 524 million, 521
jezer i 600 casak zivel. Pri ovi racunanji
je i pestupne godine u racun vzeli.

— **Bieg marinere.** Iz Pole javiju, da
iz Karl VI. križar hajeva, kojega su u Buenos
Ayres poslali na nekov jubileum i ove dane
je nazaj došel su 38 marinere biegnuli. Iz
paluba četerdeset ljudi faliju, jer kak su
odlucili, dva podoficiri med putovanjem,
kada su prvak čatrnje plavali, su u vodu
vtopili. Od skočene marinere su najveć iz
našega orsaga. Iztragu su podigli.

— **Ogenj u Rohiču.** Par čneve tomu,
da ogenj u redu počise austrianske kupa-
liste; u ponedelek je zgorelo u Tirolu Karer-
See zvano svratište, tork je u Gossensasu
bil veliki ogenj, a u sriedu je u Rohiču
zgorelo Kurhaus. Ov veliki stan se je u
jutro ob tretji vuri vužgal i za kratkoma,
dok su vatrogasci ta došli, već je celo u
plamnu bilo. Gasenje su kupalištni i mar-
burgski vatrogasci svršili, i samo jutro ob
čveti vuri je bilo moći ognja lokalizirati.
Čudaj kupalištnim gostim su već stvari zgoreli.
Kvar je jako veliki i ljetos već ne budu
mogli stana na novoma gori zidati.

— **Smrt u cirkvi.** Ove dane Schösser
Ferenca supruga, jedna sesdesetdem let
stara težakinja je u obudaiski rim. kath.
cirkvi molila. Med molenje se je na hitroma
iz klecale doliokrenula i umrla. Srčenicrč
je nju zaklal.

— **Oltarrazoreči.** Jeden ludni človek
je probil u zegebergsku (Nemškiorsag) cirkvu
i četristogodišnjoga oltarskoga kipa je pok-
varil. Kada je njega cirkvenisluga hotel iz
cirkve van tirati, s nožom si je šinjaka
prekrezal i umrl je.

— **Otrovna vrganja.** U Janošhaza
občini je Minorits Jozef težak vrganje nab-
ral u šumi i dimo nesel svoji obitelji. Od
vrganje Minorits je ne jel, nego samo njegva
supruga i tri diece. Kada su ovi vrganje
pojeli, hudo njim: je bilo i svi četiri su
umrli.

— **Nesreća na željeznici.** Schuch
Jozef varujalusiški (Vašvarmegija) krčmar
je u Tapolca hodil vino kupoval. Kada je
delo zvršil, nazaj se putoval. U vagonu je
velika vrućina bila, Schuch je van stal na
vagonski stēngi kaj se ohladi. Nesretni
človek je omedlel, na glavu je vanbučnil i
lubanjauzdrmanje je trpel. Gori su ga deli
na cug i u Szombathelji spravili, gde je u
špitalu za kratko vrijeme umrl.

— **Biegnula je od svojega muža.**
Žager Viktor kerkaszentmiklošskomu cipelaru
supruga, Szajer Ilona je ne u najmirnešim
slogu zivala svojim mužum. Jeden dan si
je svoje stvari k sebi vzela i Karolin čer-
kum u svet odšla. Žager je na početka to
mislił, da je žena samo iz norije njega os-
tavila, i če nazaj dojt, ali zabadav nju je
čekal, žena je ne išla dimo. Iz potrebitosti
je na poglavarstvu prijavu delal i prosil je,
da okolovanje odrediju, kaj se je i pripetilo.

— **Podružno šparkasu** je preložko
šparkasa vu Kotoru prvoga augustuša ovoga
leta odprla. Radi toga je Katorska stara
šparkasa obznaniłi dala, da kojemu su novci
potrebni, more dobiti na vekslin, bligatoriju
ili intabulaciju na 7 čistii procentov bez

ikakvih drugih stroškov. Koj nuter hoće deli
peneze na knjižicu, dobi 5 na sto.

— **Kesno nadjena večerja.** U Bonj-
hadu se je ove dane riedka samoubojstva
pripetila. Schaub Jakob bonjhadski purgar,
jeden osemdesetčetiri leta stari starac u su-
botu v noći se je obesil, jer pred jeden dan
odvečer svoju večerju od redovite vreme
kesneše je dobit. Člani od obitelja su s
mlatjenjem bili preokupljeni, i zato je kas-
nie bila večerja. Stari človek radi toga se
je tak razdraženostil, da se je sebe na smrt
žalil. Na sreću, njegov zet još u vremenu
je spazil u komori na gredi visečega, ali
još živoga staroga človeka, i odrezal ga je
od vože. More biti, da razdraženoga starca,
kojemu položaj je jako težko, išče moći
osloboditi.

— **Dvojka umorstvo u jedni fa-
milii.** Danko Jozef njiregjhazaiski dobro-
stojeći gazda u tork jutro pijan je išel dimo.
Njegva supruga se je sa njim svaditi hapila.

— Još denes tu ostavim tvoju hižu,
ako ne budeš konec napravil ovi lumparii!
Ti si varaski sramotnjak!

Pijani muž je srdito odgovoril ženi, a
potlam pak je na nju navalił i počmel bu-
hati. Žena se je branila, na kaj je Danko
noža naprē vzel i vpičil nju do smrti. Kada
je gazdov dvajsti let stari sin, Janoš videl,
kaj je otec napravil, sekiru je u ruke zel i
rezdrobil pijanoga človeka. Vmoritelja su
uhitili.

— **Nesreća na polju.** Ober Zalatar-
noka je veliki viher preko hodil, koj je u
žiti i sadovnjaku velikoga kvara napravil.
Hordoš Pēter i Kovač Istvan poljodelavci
su rano na polji delali i pred vihrom su
se med ječmenske križe branili. Ali strēla
je doli vuđrila i obedva težaki su umrli.
Od munja su se križi vužgali, ali seljaki su
je odmah pogasili.

— **Kolera.** U Ruskim i Taljanskim
orsagu se kolera jako razširi, i ova kuga s
strahovitim brzinom se tura k hataru. U
Ruskimorsagu od augustusa 6-ga — do 13-ga
dana su se 23 jezer 944 ljudi zbeležali, i
10 jezer 723 u koleri umrli. Od vanvud-
renje kolere 112 jezer 985 zbeležanje i 50
jezer 287 — umiranje se je dogodilo. U
Taljanskim orsagu vu Trani varasu se je
kolera najbolje gori stala.

— **Pedesetdvējezero zub.** Ried-
koga jubileuma je držal u prošlim mieseću
Wasenau elzaskim občini Dusch, selski bri-
jač. Petdeset let je, da si je svoju mestriu
počmel, pod ovo vreme je i zubvučenje
svršil, kaj je njemu samo stranposel bil.
Kuliko zube je van vtekel, skupa je spravil
i čuval u jednim vreću. Vreće već vaga,
kak 25 kilo, i 52 jezero zubi su u vreći.
Nekada — govoril je Dusch mešter — zub-
vlečenje je nestere groše koštalo, vezda već
pod poldruga marke nikomu ne vlečera
zuba. Jako mi je žal, da sem ne mogel
skupa šparati one peneze, kaj sem za ove
vanvlečene zube dobit.

— **Potres.** Poleg Konstantinopolja, u
Djarbekir vilajetu augustus 21-ga dana v
noći je tak veliki potres bil, da su i jezero
500 hiže skupa zrušile.

GOSPODARSTVO.

Za gnojšicu veliju sledeće določbe :
1. Gnojšica naj se rabi za travnike, pase
pa za repo za krmu. — 2. Gnojšicu naj se
navozi v spomladi za travnike i pase začet-
kom aprila, za repo kratkem pred sadenjom.

— 3. Stara gnojšica je boljša od friske. —
4. Ako ne dodaš gnojšicr fosforjeve kisline,
moras z fosfati gnojiti ali Tomazeve moke
ne smes z gnojšicom rabiti, jer izgubiš pot-
rebni amonijak.

Domaća apoteka živinogojca su
sledeće suhe rastline : vermut, zenel, duhan,
orahovo perje, hrastova skora, kamilice, na-
dalje: sol, soda, lizol, olivno olje, spirit,
Šhrani ta zdravila v posebnih predalih i
ponovi jih svako leto. Nadalje imej priprav-
ljeno: nosho zaviro, obveze iz platna i vate
za obveze steklenicu za vlivali, cev za gu-
tati i »trokar«.

Hasnuvanje živinske soli. Sol po-
pešnje lek, odetrani duhu ka je posledica
vodene krme, tr zakrije hudu duhu krme:
ali pokvarjene krme ne napravi neskođji-
vom. Najbolje zahtevaju sol koze i ovce, po-
tem govedja, prašiči i konji. Ali korisna je
sol navēk, ako mora živad težko delati. Na
dan naj se daje živini toliko soli :

Biki i težki voli	40 do 60 gr.
voli za delo	30 » 40 »
mlečne krave	20 » 30 »
mlada govedja	10 » 20 »
ovce i koze	2 » 6 »
prašiči	3 » 10 »
konji i osli	10 » 20 »

Navēk je treba gledati na velikost živine
na krmu. Za vsakih 100 kil zive težine je
potrebno 4—6 gramov soli na den. Pre-
već soli se ne sme dajati, jer se lahko ži-
val kronično zastrupi. Takaj je treba sol
dobro med krmu zmešati a živinsku sol je
treba dobro pretresiti, predi kak rabiš.

Konoplje i konoplino olje protiv
vuši ste izvrstna sredstva. Namaži živinu z
tem oljem: za 2 do 3 vure su vuši pogi-
nule. Poleg tega je konoplje olje po čeni
i neškođljivo; rabiš ga lahko pri vsaki živali
posebno pa pri perutnini. Na vrtu vništi
konoplja zemeljske bolhe; treba je nasejati
konoplje med druge rastline.

Konja mućiju na razne načine Spom-
enuli hoćemo samo jeno: Kada prideju
konji težkim vozom do cilja, postavi jim
voznik korpu s krmom na lla. Stari konji
ne moreju već pri pogniti svojih nogi žival
ostane lačna. Voznik pa se naje i napije,
vrže krmu opet na voz i hajd dalje. Zatam
veli voznik: moji konji imaju toliko krme,
da ju niti ne pojeju. Napravite korbe za krmu,
ki se dajo obesiti na vozno stanjo!

Kakšnu zemlju potrebuje krompir?
Krompir raste na vsaki zemlji. Najvugodneše
pa je peskova, ilovična zemlja, koja pa ne
sme biti mokra; mokra zemlja pa plitva
ne hasni krompiru i pospešnje krompirove
bolesti. Krompirovo zemlju je treba v jeseni
globooko orati, po zimi dobro gnojiti i opet
orati. Ali neprosto se nesme krompir gnojiti,
jer postane drugače preveliki i voden.

Svinje prevažati je jako težko jer
je ta žival hudo svojeglavna. Ljudi privežo
ju po navadi svinji vožu na noge i ju po-
tem silom naprej vlečeju. Bolje je to. Okolo
šinjaka privežeš živali dugu vožu ju poteg-
neš črez sprednje noge, potem črez truplo,
ju zavežeš na prsni in potegneš potem črez
zadnje noge. Na taj način vodiš žival brez
nevolje.

Želod je za breje svinje dobra krma
Ali želodi morajo biti zdravi i ne gnjili,
fino zreljani se smejo davati vu malihmo-
žnah z drugom krmom. Bolje ako posušiš
želode na peči. Svinje morajo imeti dovoljno
pitne vode.

mmázsa	l m.-cent,	kor. fil.
Buza alsórendű	Pšenica	17 00 —
Rozs	Hrz	12 00 —
Árpa	Ječmen	11 50 —
Zab	Zob	12 40 —
Kukoricza	Kuruza nova	12 50 —
Fehér bab uj	Grah beli	18 10 —
Sárga bab	zuti	15 00 —
Vegyes bab	změšan	14 00 —
Kendermag	Konopljenoseme	16 00 —
Lenmag	Len	21 00 —
Tökmag	Koščice	20 40 —
Bükköny	Grahorka	12 50 —

Borszéki
GYÓGY-ÉS ÜDÍTŐVIZ.

A SZÉNSAVAS ÁSVÁNYVIZEK
KIRÁLYA!
Borszéki

az
ÁSVÁNYVIZEK KIRÁLYA, ANGOLKÖR és VÉRSEZEGÉNYSÉG
eglen páratlan gyógyszer. Mint üdítő és
hűtő itál a legelső minden vizek között.

Főraktár Csáktornyan:
Stráhia Testvérek
fűszer- és csamege üzlet.

STOCK-COGNAC
MEDICINAL

szavatolt valódi
borpárlat

Camis és Stock
gőzpároló telepéből,
Barcola.

COGNAC-gőzfőzde,
állandó hivatalos vegyi
ellenőrzés alatt.

Kapható minden jobb üzletben!



Fiatalfősegéd

Szept. 15. vagy okt. 1. belépésre
kerestetik. Magyar, német és
horvát nyelv ismerete megki-
vánta. i. k. ajánlatok

JULIUS FUCHS céghez Slatina (Slavonia)
intézendők.

Schmidt Ede :: zongoraterme
CSÁKTORNANYA.

Ajánlja a legkitünőbb minőségű
zongoráit.

Olcso árak! :: Beeserelés?
Részletfizetés! :: Jótállás!

A fűszer-, rövidárú- és norinbergi szakmában jártas
segéd — azonnal felvétetik —
Heinrich Miksa: a cégnél Csáktornyan.

A legjobb padlómáz
FRITZELAKK

TARTÓS! :: ELEGÁNS!
:: KIADÓS! ::
I HASZNÁLATBAN A LEGOLCSÓBB!

Tudományos lapokban az egészségügyi
szabályoknak megfelelő összeállításánál
fogva dicséretileg felemlítve.

Kapható Csáktornyan: **GRANER TESTVÉREKREL.**

JOL JAR
HR VALÓDI
PALMA KAUCSUK
SAROK
VAN CIPŐJÉN

ROSSZUL JAR
HIVEMÜVELŐ
VÉDJEGYRE
[TESSÉK
MÉRŐGÉNYI!]



A hölgyek tudják legjobban
mily fontos a
SZÉP, ÜDE ARCZ
mily hatalmas és kincs az, mily
előnyökben részesül egy szép nő.

Szépnek lenni azonban nagy feladat, nem
elegendő, hogy valaki csinos, fess és kedves
legyen, hanem a legfontosabb, hogy az arc-
bőrre tiszta legyen.

A nők tudják ezt és ezért nagy gondot
fordítanak az arcbőr ápolására, a szépség
fentartására és emelésére.

A FÖLDES-fele
Margit-Créme
az egyedüli szer mely 5-6-szori használat után
eltávolít kiütéseket, pattanásokat, szípióket,
májfoltokat és az arcot fehéríti, üdíti s fiatalítja.

A Földes-fele Margit-Créme teljesen ártal-
matlan. Páratlan és csodás arc-szépítő és a
szépséget megőrző hatását pedig fényesen bizo-
nyítja, hogy a Wíenben rendezett „Ausstellung
für Moderne Gesundheits u. Schönheits pflege“
nagy aranyérmét és díszoklevelet nyert.

Kapható az egész világon. Tégelyes i. korona.
Készíti és postán küldi:
FÖLDES KELEMEN gyógyszerész ARADON.
Kapható Csáktornyan: **PETŐ JENŐ** grógytárban.

Hirdetés.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség
szíves pártfogásába ajánlani egészen újonnan
és művésziemen berendezett

templomi bútorokból,
és pedig oltárok, képek, fa- és kősz-
székekkel álló műhelyemet. Ugyancsak
ajánlom saját művésziemen kidolgozott kál-
váriátmat és más tárgyakat.

Templomi oltárok javítását, ezek nem-
különbön síremlékek feliratainak, keretek
aranyozását, szobrok tisztítását szintén el-
vállalom.

Azon reményben, hogy a n. é. közönség
becsös megrendeléseivel szerencsésültem fog,
teljes készséggel iparkodom óhajának eleget
tenni.

Tanulmányaimat a halleini felsőbb mű-
vészi iskolában végeztem.

Horvát Antal
szobrász, kőfaragó és aranyozó
Varazdin.

Ház szabad kézből azonnal
eladó.

Bövebbet a kiadóhivatalban.

Globin

AUSSIG
legjobb
czipőtisztítószer



Oglas.

Slavnom općinstvu preporučam svoju no-
vu umjetno radionicu

čirkvenoga pokučtva,
kao na primer oltare, kipove, propovje-
daonice iz drva i iz kamena. Isto tako
preporučam svoju umjetnu izradbu križni pa-
teva i drugih stvari.

Preuzimam takodjer popravlanje i poz-
lačivanje oltare, slove za grobno spomena i
okvira, čišćenje slika čirkveni i svjetski.

U nadi, da će mene slavno općinstvo
počasiti svojem naručbama, a ja da ću ga
podpuno zadovoljiti.

Izučćen u Halleinskoj visoki umjetnoj
školi. Bilježim se:

Antun Horvat
kipar, rezbar i pozlatar
u Varazdinu.

THIERRY A. - BALZSAMA TÖRVÉNYESEN
GYÓGYSZERÉSZ VÉDVE.

Csak az apca védőjegy az igazi. A lélegzőszervek minden megbetegedése, köhögés, vérköpés, erétkeség, höghurut, tüdőbaj, gyomorgercs és más gyulladás ellen, továbbá étvágytalanság, rossz emésztés, székrekedés stb. ellen biztosan hat. Külsőleg, szájbetegségek, fogfájás, égett sebek, kiütés, nyílás és különösen influenza ellen stb. használni. 12 kiciny vagy 6 duplatveg, vagy egy nagy családi uti üveg 5 kor.



Allein echter Balsam aus der Schutzengel-Apotheke des A. Thierry in Pregrada bei Rohitach Saurobrunn.

ladá ksoná, rkiütéseknél; eltávolít minden idegen anyagot genyedés utószor fölölgessé teszi a fájdalom operációt. 2 lévely 3 korona 60 fillér.

Cim: Schutzengel-Apotheke des A. THIERRY in PREGRADA bei Rohitach.

Főraktár: Török József gyógyszerész Budapest. 796 19-30

KOVALD PÉTER és FIA

cs. és kir. szab. kelme- és szőrmefestő, vegytisztító és gőzmosó-gyár
BUDAPEST, VII., SZÖVETSÉG-UTCA 37. SZÁM.

megbízói kényelmét szem előtt tartva elhatározta, hogy minden tekintélyes vidéki városban képviselőt létesít és ezáltal módot nyújt a nagyérdemű közönségnek arra, hogy eégét — a csomagolás és postaköltségek mellőzésével — közvetlenül felkereshesse

Hirschsohn Testvérek Csáktornyan

vette át a képviselőt és a gyár rendes áraiban vállalja az uri-, női- és gyermeköltönyök, diszító és butorszövetek, függönyök, kézimunkák, szőnyegek, csipke- és végárak, szőrmék stb.ek vegytisztítását és festését.

Ügyszintén ágytollak tisztítását és fehérneműek mosását is.

A nagyérdemű közönséget biztosítva kifogástalan munkájáról és mindenkor méltányos áraitól, szíves jóindulatába és figyelmébe ajánlja a képviselőt és számos megbízatást kér a

KOVALD PÉTER és FIA CÉG.

835 10-26

Házeladás.

Csáktornyan, a Wlassics Gyula utca 20—22 sz. a. fekvő

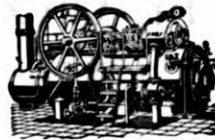
ház és beltelek

(1309 □öl) szabad kézből eladatik. Feltételek Wollák Rezső ügyvéd irodájában tudhatók meg.

Linz 1909: aranyérem; legnagyobb kintüntetés

R. WOLF

MAGDEBURG-BUCKAU
Képviseleje:
Boros Artur okl. gépészmérnök,
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 29.



Járkeresek és helyhez kötött telített és szabadalmazott
**túlhevített gőzzel
működő lokomobilok**

WOLF eredeti szerkezete 10—800 lóerőig.

Az ipar és mezőgazdaság leggazdaságosabb, legtartósabb és legmegbízhatóbb üzemgépei.

Összgyártás 700 000 lóerőn felül

A

MURAKÖZI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZVÉNYTÁRSASÁG

Csáktornyan

folyó évi július hó 1-vel új üzletágot honosított meg, amennyiben a már több intézetnél közkedveltségnek örvendő

takarékbiztosítást

nálunk is terjeszteni fogja.

Ezen intézmény lényege az, hogy a fél a takarékpénztárnál heti befizetési könyvecskére 15 éven át hetenkint 1 koronát és a táblázatszerű fillér pótdíjat fizeti be, mikor is 15 év eltelte után a takarékpénztár a félnek — kamatos-kamattal 1000 koronát fizet vissza. Amennyiben azonban a fél a 15 évi időtartam előtt, bármikor is netán elhalna, úgy azonnal ugyancsak 1000 korona fizettetik ki örökösöknek.

Belépni azonban nemcsak egy koronával, hanem 50 koronáig bármely egységgel is lehet, és ilyenkor természetesen, annyszor egy korona és annyszor a megfelelő pótdíj fizetendő, ahány ezer koronát a fél magának biztosítani kíván.

Belépni bármikor lehet.

Viudeki befizetőknél portómentes postatakarékpénztári befizetési lapokat ingyen bocsátunk rendelkezésükre. — Felvilágosításokat szóban és írásban bárkinek ad, ismertető füzeteket küld, jelentkezéseket mindenkor elfogad a

Muraközi Takarékpénztár Részvénytársaság Csáktornyan.